

Kulturförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2021-02-18

Diarienummer:
KTN-2020-00180

Handläggare:
Pia Sörås Staflin, Anna Röst

Yttrande över fördjupad översiktsplan för de Sydöstra stadsdelarna i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till kommunstyrelsen avge upprättat samrådsyttrande avseende fördjupad översiktsplan för de Sydöstra stadsdelarna i Uppsala kommun.

Ärendet

Kulturnämnden yttrade sig i samrådsskedet kring den fördjupade översiktsplanen för de Sydöstra stadsdelarna i Uppsala kommun. Utifrån föreliggande plan är kulturförvaltningens bedömning ur kulturarvsperspektiv att följande bör justeras:

- De tre planeringsinriktningar som tagits bort ur samrådshandlingen bör återföras till den fördjupade översiktsplanen.
- Behövet av fördjupade utredningar i kommande detaljplanearbete bör förstärkas i text.
- En planeringsinriktning som hanterar lokala kulturarv och 1900-talets bebyggelse bör läggas till.

Kulturförvaltningen vill även framhålla att utifrån kommunstyrelsens beslut att Uppsala ska ansöka om att bli Europeisk kulturhuvudstad 2029 så bör idén innehållet i ansökan vara vägledande i det fortsatta utvecklingsarbetet av hållbarhetsperspektivet inom planområdet.

Beredning

Ärendet är berett av kulturförvaltningen med hjälp av Anna Röst, konsult kulturarv.

Föredragning

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på förslag till Fördjupad översiktsplan för de Sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna, dnr KSN-2017-0007 25 januari – 21 mars 2021. Nämnden har fått förlängd svarstid till 26 mars 2021.

Den fördjupade översiktsplanen var föremål för samråd under perioden mars-april 2020. Kulturnämnden yttrade sig i samrådsskedet (KTN-2020-00180) avseende kulturarv genom att föreslå följande justeringar:

- För att tydliggöra förutsättningarna kompletteras förslaget till fördjupad översiktsplan med en karta över kulturvärden i planområdet med tillhörande text om behovet av ytterligare utredningar i detaljplaneprocesser.
- Analyserna av kulturvärden i planområdet (och ovan nämnd karta) kompletteras med tydligare värdering och önskvärda inriktningar för fortsatt hantering av lokala kulturarv och bebyggelse från 1900-talet.
- Bebyggelse på odlingsmarken norr om Sävja bör utgå ur planförslaget.
- Planeringsinriktningarna i avsnittet "Kulturarv och kulturmiljö" (sidan 63) kompletteras med en planeringsinriktning inriktad på värnande av siktlinjer från slätten mot staden.
- Planeringsinriktningen som avser Linnés exkursionsstig (sidan 63) omformuleras med tydligare inriktning på bevarande av stigen och anpassning av tillkommande bebyggelse.

Kulturarv i samrådsredogörelsen

I samrådet inkom 71 yttranden från instanser och 320 yttranden från privatpersoner. I samrådsredogörelsen beskrivs inledningsvis i en sammanställning förslag till ändringar efter samråd. Två föreslagna ändringar med bäring på kulturnämndens ovan nämnda förslag till justeringar avseende kulturarv i samrådsyttrande är angivna i plankartan (sidorna 6-7):

- Tillbakadragen bebyggelsegräns väster om väg 225, anpassad till riksintresse kulturmiljö.
- Tillbakadragen bebyggelsegräns norr om Sävja gård till förmån för jordbruksmark och kulturhistoriskt betydelsefulla siktlinjer.

Vidare anges (sidan 9) specifikt avseende kulturmiljö även att argumentationen för att tillvarata kulturmiljön stärkts och mål och planeringsinriktningar har preciserats, samt att kartor har adderats för att bättre beskriva värden, siktlinjer och riksintressenas utbredning.

I genomgången av de synpunkter från instanser som berör kulturarv och kulturmiljö (sidorna 100-101) tas fyra av kulturnämndens fem föreslagna justeringar upp och kommenteras. Förslaget som berör lokala kulturarv och 1900-talets bebyggelse är inte nämnt i samrådsredogörelsen. Kommentarer till inkomna synpunkter på s. 101 kan sammanfattas genom ovan föreslagna ändringar och specificeringar som även angetts på sidorna 6-7, 9.

Kulturarv i utställningshandlingen

Kulturarv och kulturmiljö behandlas i ett eget avsnitt på sidorna 83-89. Målformuleringarna är i sin helhet utbytta till nya formuleringar med fokus på

1) kulturarv och kulturmiljö som en resurs för en hållbar livsmiljö, 2) riksintressena som resurs och 3) det Linnéanska kulturarvet.

Även planeringsinriktningarna är kraftigt reviderade. Sex av de elva planeringsinriktningarna motsvarar i sin innebörd formuleringar som fanns i samrådshandlingen, men de har preciserats och utvecklats. En formulering om det agrara landskapets bebyggelse har förändrats från att ”värdefulla by- och gårdsmiljöer skyddas från förtätning” till ”komplettering av bebyggelse i det agrara landskapets bebyggelsemiljöer ska anpassas till befintlig skala och karaktär”.

Tre nya planeringsinriktningar har tillkommit, som alla specificerar att siktlinjer ska värnas eller påverkan minimeras: i det öppna landskapsrummet mot stadens märkesbyggnader, norr om Sävja gård samt vyer och från Linnés Hammarby.

Tre planeringsinriktningar som fanns i samrådshandlingen har tagits bort:

- Särskilt värdefulla kulturarv och kulturmiljöer preciserar ytterligare, lyfts fram, värnas och om möjligt utvecklas i bred dialog.
- Värdefulla siktlinjer mellan gårdar och de gamla utmarkerna beaktas.
- Områdets kulturhistoria beaktas vid framtida namngivningsärenden.

Textinnehållet i avsnittet om kulturarv och kulturmiljö är i viss mån omstrukturerat och omformulerat. Linnés Sävja har lyfts fram med en egen rubrik, och ett avsnitt om fornlämningar har tillkommit.

Tre kartbilder har adderats till avsnittet: En visar riksintressen för kulturmiljö i kommunens respektive Länsstyrelsens tolkning. En visar riksintressen, kulturresevat, kommunalt utpekade kulturmiljöer, landskapsbildsskydd, byggnadsminnen, fornlämningar och Linnéstigar. Den tredje visar siktlinjer i kulturlandskapet.

Kulturförvaltningens bedömning och kommentarer

Det är positivt att förtydliganden och preciseringar gjorts genomgripande i både text och bild, i avsnittet om kulturarv och kulturmiljö. De nya målformuleringarna stärker kulturarvets roll i det framtida arbetet med att detaljplanera de nya stadsdelarna. De nya planeringsinriktningarna är också positiva för det fortsatta arbetet. Det är dock oroväckande att tre, för kulturarvet positiva planeringsinriktningar, tagits bort till synes utan motivering.

Kulturförvaltningen konstaterar vidare att positiva åtgärder vidtagits för att dra tillbaka bebyggelsen något, norr om Sävja, men vill påminna om att påtaglig skada på riksintresseområden inte är avhängigt åtgärder innanför riksintresseområdets gräns. Även åtgärder i riksintressets närområde kan bedömas som skada.

Kulturförvaltningen vill återigen lyfta fram att behovet av ytterligare utredningar i kommande detaljplanearbeten är mycket stort och behöver tydliggöras med kraft, i text, i den fördjupade översiktsplanen. Det finns en återkommande problematik i kommunala planeringsprocesser som löper över långa tidsperioder, med flera steg. Planprogram och fördjupade översiktsplaner hänvisar ofta svepande – eller inte alls – till kommande detaljplanearbete för fördjupningar, och anger planeringsförutsättningar främst ur riksintresseperspektiv och utifrån Miljöbalken.

Detaljplaneprocesser lutar sig i sin tur mot övergripande outhärliga formuleringar i planprogram och fördjupade översiktsplaner som kan ha decennier på nacken. Synen på värdefulla kulturarv och kulturmiljöer förändras också över tid, och sakkunniga underlag är färskvara. Här behöver en större tydlighet eftersträvas för att inte kulturvärden ska ”falla mellan stolarna”. Plan- och bygglagen, som blir aktuell i

detaljplaneskedet, stipulerar att särskilt värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer inte får förvanskas (PBL 8 kap. 13 §). Det är en definition av värde som går bortom riksintressen, och måste beaktas.

På sidan 83 anges i avsnittets första mening: ”Kulturarv och kulturmiljö är bärare av berättelser om samhällets utveckling från forntid till nutid”. Det är en central mening som bör vara vägledande för de fortsatta planeringsprocesserna. Kulturförvaltningen konstaterar, i ljuset av denna utfästelse, att det är oroväckande att en synpunkt som kulturnämnden framfört i samrådsskedet inte är omnämnd i samrådsredogörelsen. Kulturnämnden önskade att inriktningar för lokala kulturarv och bebyggelse från 1900-talet (som kommer att vara sekelgammal när planen är genomförd) ska lyftas fram. Att synpunkten vare sig omnämns eller beaktas är extra allvarligt, då den enda planeringsinriktning som i samrådshandlingen hänvisade till kommande preciseringar av särskilt värdefulla kulturmiljöer tagits bort.

Kulturförvaltningens samlade bedömning ur kulturarvsperspektiv leder till följande förslag till justeringar:

- De tre planeringsinriktningar som tagits bort ur samrådshandlingen (sidan 62, första, tredje och sista planeringsinriktningen) bör återföras till den fördjupade översiktsplanen.
- Behovet av fördjupade utredningar i kommande detaljplanearbete bör förstärkas i text.
- En planeringsinriktning som hanterar lokala kulturarv och 1900-talets bebyggelse bör läggas till.

Övriga synpunkter

Kulturförvaltningen vill även lyfta att, utifrån kommunstyrelsens beslut i december 2020 att Uppsala ska ansöka om att bli Europeisk kulturhuvudstad 2029 samt att få stå värd för Bo- och samhällsbyggnadsexpo/Plusstad, så bör innehållet i dessa ansökningar vara vägledande i det fortsatta utvecklingsarbetet inom planområdet. Ansökningarna bör omnämnas som en form av styrdokument i planhandlingen.

Kulturförvaltningen föreslår följande tillägg till inledningen på s 7 i planhandlingen utifrån målsättningen i Uppsala kommuns kulturpolitiska program och ovanstående dokument:

”För att Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i ska konst och kultur vara en självklar del av den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen. Vid planering av den framtida staden ska ett särskilt fokus läggas på livet i och mellan husen - alltifrån gestaltad livsmiljö och kulturell infrastruktur till hur individer önskar aktivera sig på sin fria tid. I en växande kommun behövs kulturella mötesplatser för att skapa sammanhang, demokrati och inkludering i lokalsamhället samt tillgänglighet till konst- och kulturupplevelser.”

Under avsnittet *Social och kulturell infrastruktur*, sidan 104 under rubriken *Behov av vidare utredningar och andra samverkansprojekt* bör behovet av utredning av lokaler och utformning av platser för kultur- och fritidsverksamhet läggas till.

Under rubriken *Lokaler för fritid och kultur*, sidan 109 bör följande text läggas till:

”Mark behöver reserveras för kulturella mötesplatser av olika slag, både inomhus och utomhus. För att skapa ett levande samhälle behövs platser för såväl organiserade som spontana kulturyttringar som möjliggör möten mellan olika grupper i samhället.

Aktiviteter på de kulturella mötesplatserna kan vara evenemang, utställningar och uppträdanden. Det är angeläget att bereda utrymme för såväl traditionella konstarter (till exempel musik, dans, teater, litteratur, film, bild och form) liksom nya konstformer och gränsöverskridande aktiviteter (till exempel nycirkus, parkour, akrobatik). Plats behöver också finnas för tillfälligt besittningstagande av en plats samt för konstnärlig forskning. I anslutning till mötesplatserna utomhus behöver kommunen överväga att bygga upp en grundinfrastruktur med sittplatser och framdragen el, vatten, avlopp, toaletter, regelbunden städning och sophantering för att platserna ska kunna nyttjas på ett kostnadseffektivt sätt för såväl civilsamhällets aktörer, det fria kulturlivet som av offentligt finansierad verksamhet.”

Under rubriken *Tillkommande styrdokument* på sidan 11 saknas *Riktlinjer för arbetet med Uppsala kommuns offentliga konst* och bör läggas till. Likaså *Biblioteksplan för Uppsala kommun (KF 2018)*

Vad gäller avsnittet om offentlig konst på sidan 57 så föreslås följande utveckling av utställningshandlingens nuvarande text (ändringar i kursiv stil):

”Konst och gestaltning av livsmiljön

Konst har en unik förmåga att ge platser nya dimensioner, stimulera till samtal, bryta invanda mönster, skapa debatt och engagera människor. Inte minst visar samtida forskning på betydelsen av konst för individen och samhället. Likaså är helhetssynen på gestaltningen av vår gemensamma livsmiljö av central betydelse. Genom att utgå från platsens kulturarv och konstens, arkitekturens, formens och designens möjligheter att skapa tillgängliga, inbjudande och tillåtande miljöer så kan attraktiva mötesplatser ta form. Mötesplatser som signalerar aktivitet, kreativitet, som bjuder in till medskapande och ger utrymme för olika kulturella uttryck och upplevelser, både inom- och utomhus. Runt dessa platser bör också beredas rum för aktörer inom de kreativa näringarna för att skapa ett växlande, kreativt kulturliv som bidrar till det goda och hållbara livet för de som bor verkar och besöker platsen.

Offentlig konst

Offentlig konst kan finnas överallt och vara i, eller en del av gator och torg, parker och rekreationsområden samt bebyggelse. Arbetet med offentlig konst ska vid utbyggnaden av de sydöstra stadsdelarna utgå från *Riktlinjer för arbete med offentlig konst i Uppsala kommun*. Arbetssättet innebär att, utifrån ett konstprogram som redogör för bland annat ekonomiska, praktiska och tekniska förutsättningar men även områdets karaktär, möjliga platser för konst och *värden för området*, utses konstnärer för uppdrag. Dialog med invånare är en viktig del under hela processen.

Konstsatsning i de sydöstra stadsdelarna

I de sydöstra stadsdelarna bör offentlig konst vara en integrerad del i den fysiska planeringen genom hela stadsutvecklingsprojektet. Innovativa processer bör testas och pilotprojekt genomföras utifrån samma krav på innovation och nytänkande som all annan utbyggnad inom planområdet. Konstprogrammet bör identifiera olika arbetssätt i olika etapper under den långa utbyggnadstiden. Konstnärliga upplevelser blir tillgängliga för alla. Det innebär att offentlig konst lyfts in i i styrdokument och planer för området samt att kommande konstprogram för området implementeras.

Konstprogrammet ska också samspela med ansökan om Kulturhuvudstadsår 2029.

Konstprogrammet

Konstprogrammet för området är det styrdokument som ligger till grund för arbetet med offentlig konst. *Det tas fram av kulturförvaltningen under 2021.* Offentlig konst kan också ingå som en uppgift i kommande arkitekt- och markanvisningstävlingar och konstprogrammet blir en del av tävlingsprogrammet i stort. Den offentliga konsten kan utifrån sådana förutsättningar verka för en helhetsgestaltning av hög kvalitet i livsmiljöerna.

Konstprojekt

Arbetet med att skapa offentlig konst sker alltid i någon form av samverkan med invånare. Det sker genom konstnärliga förstudier och dialogarbeten, tillfälliga konstprojekt samt plats specifika permanenta konstverk. Offentlig konst planeras också för institutioner såsom skolor, förskolor och idrottshallar samt bibliotek och andra lokaler för kultur.”

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-02-18

Bilaga 1. Granskningsyttrande – Fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna

Planhandlingar finns att hämta på:

[Förslag till fördjupad översiktsplan \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/planhandlingar)

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Datum:
2021-02-18

Diarienummer:
KTN-2020-00180

Kommunstyrelsen

Granskningsyttrande fördjupad översiktsplan för de Sydöstra stadsdelarna i Uppsala kommun

Kulturnämnden har tagit del av rubricerat planförslag och vill anföra följande.

Kulturarv och kulturmiljö

Kulturnämndens samlade bedömning ur kulturarvsperspektiv leder till följande förslag till justeringar:

- De tre planeringsinriktningar som tagits bort ur samrådshandlingen (sidan 62, första, tredje och sista planeringsinriktningen) bör återföras till den fördjupade översiktsplanen.
- Behovet av fördjupade utredningar i kommande detaljplanearbete bör förstärkas i text.
- En planeringsinriktning som hanterar lokala kulturarv och 1900-talets bebyggelse bör läggas till.

Det är positivt att förtydliganden och preciseringar gjorts genomgripande i både text och bild, i avsnittet om kulturarv och kulturmiljö. De nya målformuleringarna stärker kulturarvets roll i det framtida arbetet med att detaljplanera de nya stadsdelarna. De nya planeringsinriktningarna är också positiva för det fortsatta arbetet. Det är dock oroväckande att tre, för kulturarvet positiva planeringsinriktningar, tagits bort till synes utan motivering.

Kulturnämnden konstaterar vidare att positiva åtgärder vidtagits för att dra tillbaka bebyggelsen något, norr om Sävja, men vill påminna om att påtaglig skada på riksintresseområden inte är avhängigt åtgärder innanför riksintresseområdets gräns. Även åtgärder i riksintressets närområde kan bedömas som skada.

Kulturnämnden vill återigen lyfta fram att behovet av ytterligare utredningar i kommande detaljplanearbeten är mycket stort och behöver tydliggöras med kraft, i text, i den fördjupade översiktsplanen. Det finns en återkommande problematik i kommunala planeringsprocesser som löper över långa tidsperioder, med flera steg. Planprogram och fördjupade översiktsplaner hänvisar ofta svepande – eller inte alls – till kommande detaljplanearbete för fördjupningar, och anger planeringsförutsättningar främst ur riksintresseperspektiv och utifrån Miljöbalken. Detaljplaneprocesser lutar sig i sin tur mot övergripande outredda formuleringar i planprogram och fördjupade översiktsplaner som kan ha decennier på nacken. Synen på värdefulla kulturarv och kulturmiljöer förändras också över tid, och sakkunniga underlag är färskvara. Här behöver en större tydlighet eftersträvas för att inte kulturvärden ska "falla mellan stolarna". Plan- och bygglagen, som blir aktuell i detaljplaneskedet, stipulerar att särskilt värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer inte får förvanskas (PBL 8 kap. 13 §). Det är en definition av värde som går bortom riksintressen, och måste beaktas.

På sidan 83 anges i avsnittets första mening: "Kulturarv och kulturmiljö är bärare av berättelser om samhällets utveckling från forntid till nutid". Det är en central mening som bör vara vägledande för de fortsatta planeringsprocesserna. Kulturnämnden konstaterar, i ljuset av denna utfästelse, att det är oroväckande att en synpunkt som kulturnämnden framfört i samrådskedet inte är omnämnd i samrådsredogörelsen. Kulturnämnden önskade att inriktningar för lokala kulturarv och bebyggelse från 1900-talet (som kommer att vara sekelgammal när planen är genomförd) ska lyftas fram. Att synpunkten vare sig omnämns eller beaktas är extra allvarligt, då den enda planeringsinriktning som i samrådshandlingen hänvisade till kommande preciseringar av särskilt värdefulla kulturmiljöer tagits bort.

Övriga synpunkter

Kulturnämnden vill även lyfta att utifrån kommunstyrelsens beslut i december 2020 att Uppsala ska ansöka om att bli Europeisk kulturhuvudstad 2029 samt att få stå värd för Bo- och samhällsbyggnadsexpo/Plusstad så bör innehållet i dessa ansökningar vara vägledande i det fortsatta utvecklingsarbetet inom planområdet. Ansökningarna bör omnämnas som en form av styrdokument i planhandlingen.

Kulturnämnden föreslår följande tillägg till inledningen på sidan 7 i planhandlingen utifrån målsättningen i Uppsala kommuns kulturpolitiska program och ovanstående dokument:

"För att Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i ska konst och kultur vara en självklar del av den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen. Vid planering av den framtida staden ska ett särskilt fokus läggas på livet i och mellan husen - alltifrån gestaltad livsmiljö och kulturell infrastruktur till hur individer önskar aktivera sig på sin fria tid. I en växande kommun behövs kulturella mötesplatser för att skapa sammanhang, demokrati och inkludering i lokalsamhället samt tillgänglighet till konst- och kulturupplevelser."

Under avsnittet *Social och kulturell infrastruktur*, sidan 104 under rubriken *Behov av vidare utredningar och andra samverkansprojekt* bör behovet av utredning av lokaler och utformning av platser för kultur- och fritidsverksamhet läggas till.

Under rubriken *Lokaler för fritid och kultur*, sidan 109 bör följande text läggas till:

”Mark behöver reserveras för kulturella mötesplatser av olika slag, både inomhus och utomhus. För att skapa ett levande samhälle behövs platser för såväl organiserade som spontana kulturyttringar som möjliggör möten mellan olika grupper i samhället. Aktiviteter på de kulturella mötesplatserna kan vara evenemang, utställningar och uppträdanden. Det är angeläget att bereda utrymme för såväl traditionella konstarter (till exempel musik, dans, teater, litteratur, film, bild och form) liksom nya konstformer och gränsöverskridande aktiviteter (till exempel nycirkus, parkour, akrobatik). Plats behöver också finnas för tillfälligt besittningstagande av en plats samt för konstnärlig forskning. I anslutning till mötesplatserna utomhus behöver kommunen överväga att bygga upp en grundinfrastruktur med sittplatser och framdragen el, vatten, avlopp, toaletter, regelbunden städning och sophantering för att platserna ska kunna nyttjas på ett kostnadseffektivt sätt för såväl civilsamhällets aktörer, det fria kulturlivet som av offentligt finansierad verksamhet.”

Under rubriken *Tillkommande styrdokument* på sidan 11 saknas *Riktlinjer för arbetet med Uppsala kommuns offentliga konst* och bör läggas till. Likaså *Biblioteksplan för Uppsala kommun (KF 2018)*

Vad gäller avsnittet om offentlig konst på sidan 57 så föreslås följande utveckling av utställningshandlingsens nuvarande text (ändringar i kursiv stil):

”Konst och gestaltning av livsmiljön

Konst har en unik förmåga att ge platser nya dimensioner, stimulera till samtal, bryta invanda mönster, skapa debatt och engagera människor. Inte minst visar samtida forskning på betydelsen av konst för individen och samhället. Likaså är helhetssynen på gestaltningen av vår gemensamma livsmiljö av central betydelse. Genom att utgå från platsens kulturarv och konstens, arkitekturens, formens och designens möjligheter att skapa tillgängliga, inbjudande och tillåtande miljöer så kan attraktiva mötesplatser ta form. Mötesplatser som signalerar aktivitet, kreativitet, som bjuder in till medskapande och ger utrymme för olika kulturella uttryck och upplevelser, både inom- och utomhus. Runt dessa platser bör också beredas rum för aktörer inom de kreativa näringarna för att skapa ett växlande, kreativt kulturliv som bidrar till det goda och hållbara livet för de som bor verkar och besöker platsen”

Offentlig konst

Offentlig konst kan finnas överallt och vara i, eller en del av gator och torg, parker och rekreationsområden samt bebyggelse. Arbetet med offentlig konst ska vid utbyggnaden av de sydöstra stadsdelarna utgå från *Riktlinjer för arbete med offentlig konst i Uppsala kommun*. Arbetssättet innebär att, utifrån ett konstprogram som redogör för bland annat ekonomiska, praktiska och tekniska förutsättningar men även områdets karaktär, möjliga platser för konst och värden för området, utses konstnärer för uppdrag. Dialog med invånare är en viktig del under hela processen.

Konstsatsning i de sydöstra stadsdelarna

I de sydöstra stadsdelarna bör offentlig konst vara en integrerad del i den fysiska planeringen genom hela stadsutvecklingsprojektet. Innovativa processer bör testas och pilotprojekt genomföras utifrån samma krav på innovation och nytänkande som all annan utbyggnad inom planområdet. Konstprogrammet bör identifiera olika arbetssätt i olika etapper under

den långa utbyggnadstiden. Konstnärliga upplevelser blir tillgängliga för alla. Det innebär att offentlig konst lyfts in i i styrdokument och planer för området samt att kommande konstprogram för området implementeras. *Konstprogrammet ska också samspela med ansökan om Kulturhuvudstadsår 2029.*

Konstprogrammet

Konstprogrammet för området är det styrdokument som ligger till grund för arbetet med offentlig konst. *Det tas fram av kulturförvaltningen under 2021.* Offentlig konst kan också ingå som en uppgift i kommande arkitekt- och markanvisningstävlingar och konstprogrammet blir en del av tävlingsprogrammet i stort. Den offentliga konsten kan utifrån sådana förutsättningar verka för en helhetsgestaltning av hög kvalitet i livsmiljöerna.

Konstprojekt

Arbetet med att skapa offentlig konst sker alltid i någon form av samverkan med invånare. Det sker genom konstnärliga förstudier och dialogarbeten, tillfälliga konstprojekt samt platsspecifika permanenta konstverk. Offentlig konst planeras också för institutioner såsom skolor, förskolor och idrottshallar samt bibliotek och andra lokaler för kultur.”

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Samuel Lundström
Nämndsekreterare